

Gdy Twój Bliski trafi do więzienia...

PORADNIK

CENTRUM PORADNICTWA

Stowarzyszenie Inicjatywa Obywatelska

PRO CIVIUM

PROGRAM WSPARCIA

SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO

— PRO CIVIUM —

PORADNICTWO

EDUKACJA

WOLONTARIAT

Spis Treści

JAK MOŻEMY POMÓC SKAZANYM? 01

WSPARCIE DLA RODZIN SKAZANYCH 02

WSPIERAJ, ALE DBAJ O SIEBIE 03

PRAWA OSOBY SKAZANEJ 04

JAKICH PRAW SĄ SKAZANI POZBAWIENI? 05

KIEDY INTERWENIUJEMY? 06

WARUNKI BYTOWE W ZK 07

BIBLIOTEKA WIEDZY 08

JAK SKORZYSTAĆ Z NASZEGO WSPARCIA? 09

SKONTAKTUJ SIĘ Z NAMI 10

JAK MOŻEMY POMÓC SKAZANYM?

Centrum Poradnictwa, I Pion Wsparcia Rodzin Osób Pozbawionych Wolności i Osadzonych prowadzi sprawy osób, których bliski znalazł się w sytuacji osadzenia w zakładzie karnym. Pomoc świadczymy wszystkim osadzonym bez względu na charakter popełnionych czynów, jednakże pod warunkiem, że w trakcie izolacji penitencjarnej, angażują się w proponowane przez Służbę Więzienną oddziaływania, mają krytyczny stosunek do popełnionego przestępstwa, nie zachowują się w sposób naganny w stosunku do Funkcjonariuszy, innych osadzonych i bliskich.

W przypadku takich skazanych możemy wesprzeć ich starania o uzyskanie warunkowego zwolnienia, przepustki, w uzasadnionych przypadkach także przerwę w karze lub zmianę podgrupy klasyfikacyjnej. Reagujemy również zawsze tam, gdzie prawa skazanych nie są dostatecznie przestrzegane lub osadzonemu ogranicza się możliwość leczenia lub zmiany - z ważnych powodów - miejsca osadzenia na inny zakład karny, ewentualnie odmawia prawa do edukacji i samorozwoju.

PROGRAM WSPARCIA
SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO
— PRO CIVIUM —

PORADNICTWO

EDUKACJA

WOLONTARIAT

WSPARCIE DLA RODZIN SKAZANYCH

Każdy człowiek, bez wyjątku, zasługuje na drugą szansę. **Wasz Bliski** również. Należy jednak uczynić wszystko, aby nigdy nie wrócił powtórnie do więzienia.

A trafił tam z jakiegoś powodu, trafił z domu, bo żyjąc z Wami, nagle uczynił coś, czego był czynić nie powinien. Nie ma w tym Waszej winy, czy odpowiedzialności. Jest jednak społeczny obowiązek zrozumieć dlaczego tak się stało.

Psycholodzy, Pedagodzy, Prawnicy oraz Doradcy Zawodowi Centrum Poradnictwa chętnie pomogą Wam - zrozumieć, co się stało, przedsięwziąć kroki by nigdy się już nie powtórzyło, wskażą, jak skutecznie monitorować karanego, by znowu nie zrujnował sobie, a przede wszystkim Wam, życia.

Wsparcie specjalistów jest bezpłatne. Każda rodzina otrzymuje także do wsparcia **Asystenta Rodziny**, który pomoże Wam przetrwać czas rozłąki i wraz z doświadczonymi fachowcami przygotować na powrót skazanego, tak pod kątem Waszych relacji, zaległych spraw finansowych, czy przyszłego miejsca pracy.

WSPIERAJ, ALE DBAJ O SIEBIE I O BLISKICH

Nie istotne kim jesteś dla skazanego. Czy matką, czy żoną, czy córką, albo tylko starym przyjacielem. Sytuacja osadzenia zmieniła w jego życiu wszystko, ale także w Twoim. Musisz żyć dalej, rozwijać się, wykonywać codzienne czynności, dbać o swoje zdrowie, o relacje z innymi ludźmi, szczególnie, gdy masz dzieci. To priorytet. Także w dzieleniu pieniędzy. Jeżeli chcesz wspierać osadzonego, to dobrze, ale najpierw musisz zaspokajać swoje potrzeby. Nie tylko te istotne dla przetrwania, ale też sprawiające Tobie przyjemność.

Twój Bliski trafił za kraty na własne życzenie, jest dorosły, wie, co robił i dlaczego trafił do więzienia. Tym bardziej, to on powinien Ci teraz pomagać, wspierać, znaleźć zatrudnienie i przesyłać pieniądze. Nie odwrotnie.

Odwiedzaj go w więzieniu. Ale rób to, bo chcesz, a nie bo to Twój obowiązek. Nie pozwól się też manipulować przez telefon. Bądź zawsze dzielna, rozważna i słuchaj uważnie, co Ci mówi. Skazani czasem widzą, nawet szczerze, fakty inaczej niż jest w rzeczywistości.

A liczy się tylko Twoja perspektywa. Nie wolno Ci o tym zapomnieć. Bo to nie Ty odbywasz karę za popełnione czyny. Za to Ty jesteś najważniejsza!

PRAWA OSOBY SKAZANEJ

Skazany jest podmiotem, któremu orzeczeniem sądu ograniczono możliwość swobodnego poruszania się. Nie traci jednak swoich praw obywatelskich, nadal musi być traktowany z godnością i szacunkiem. Także w więzieniu.

Pozbawienie wolności jest konsekwencją wyroku sądu, ale nie oznacza odebrania człowiekowi jego godności ani podstawowych praw. Osoba odbywająca karę pozbawienia wolności pozostaje obywatelem, a jej sytuacja podlega ochronie prawa krajowego oraz międzynarodowych standardów praw człowieka. Dla rodzin świadomość tych praw ma szczególne znaczenie, ponieważ to one często jako pierwsze dostrzegają sygnały świadczące o nieprawidłowościach.

Każda osoba osadzona ma prawo do humanitarnego i godnego traktowania. Oznacza to ochronę przed przemocą fizyczną i psychiczną, poniżaniem oraz dyskryminacją. Warunki odbywania kary nie mogą naruszać podstawowych standardów bezpieczeństwa i poszanowania godności, a kara nie może być rozszerzana o nieformalne lub arbitralne dolegliwości.

Istotnym prawem osadzonego jest utrzymywanie kontaktu z rodziną i osobami bliskimi. Widzenia, korespondencja oraz rozmowy telefoniczne pełnią ważną rolę w zachowaniu więzi rodzinnych i stabilności psychicznej. Ewentualne ograniczenia w tym zakresie mogą być stosowane wyłącznie na podstawie przepisów i nie mogą mieć charakteru represyjnego. Osadzony ma także prawo do informacji o swojej sytuacji, podejmowanych wobec niego decyzjach oraz przysługujących mu środkach odwoławczych.

Osobie pozbawionej wolności przysługuje prawo do ochrony zdrowia, w tym dostępu do opieki lekarskiej, psychologicznej i terapii, a także do pomocy w sytuacjach nagłych. Ma ona również prawo do korzystania z pomocy prawnej, kontaktu z obrońcą oraz składania skarg i wniosków bez obawy o negatywne konsekwencje. Celem wykonywania kary jest przygotowanie do powrotu do społeczeństwa, dlatego osadzony powinien mieć dostęp do pracy, nauki i oddziaływań resocjalizacyjnych.

Rodzina osoby osadzonej odgrywa ważną rolę w ochronie jej praw. Reagowanie na niepokojące sygnały, pytanie o decyzje i szukanie wsparcia nie jest działaniem przeciwko instytucjom, lecz wyrazem troski o bezpieczeństwo, godność i przyszłość bliskiej osoby. Świadomość praw sprzyja przejrzystości i ogranicza ryzyko nadużyć, wzmacniając zasady państwa prawa.

JAKICH PRAW SĄ SKAZANI POZBAWIENI?

Kara pozbawienia wolności polega przede wszystkim na ograniczeniu swobody osobistej i prawa do samodzielnego decydowania o miejscu pobytu. Osoba skazana nie może swobodnie poruszać się poza terenem jednostki penitencjarnej ani wybierać miejsca zamieszkania. To ograniczenie stanowi istotę wykonywanej kary i odróżnia sytuację osoby osadzonej od osób przebywających na wolności.

Wraz z odbywaniem kary ograniczeniu ulega prawo do prywatności. Osadzony musi liczyć się z kontrolą korespondencji, rozmów telefonicznych, widzeń oraz rzeczy osobistych w zakresie przewidzianym przepisami. Kontrola ta ma na celu zapewnienie bezpieczeństwa i porządku w jednostce penitencjarnej, jednak nie może naruszać godności osobistej ani prowadzić do nadużyć.

Osoba skazana traci możliwość swobodnego decydowania o organizacji swojego czasu. Rytm dnia, pora posiłków, spacerów, zajęcia oraz czas przeznaczony na pracę, naukę czy odpoczynek są określone regulaminem jednostki. Oznacza to istotne ograniczenie autonomii w codziennym funkcjonowaniu, które często bywa jednym z najtrudniejszych doświadczeń związanych z odbywaniem kary.

Ograniczeniu podlega także prawo do swobodnych kontaktów z innymi osobami. Widzenia, rozmowy telefoniczne i korespondencja odbywają się w określonym wymiarze i na zasadach wynikających z przepisów. Skazany nie ma prawa do nieograniczonego i spontanicznego kontaktu z bliskimi, a w uzasadnionych przypadkach kontakt ten może zostać czasowo ograniczony decyzją administracyjną.

W okresie odbywania kary osoba skazana ma również ograniczoną możliwość korzystania z niektórych praw obywatelskich. Dotyczy to w szczególności czynnego udziału w życiu publicznym, wykonywania określonych zawodów lub pełnienia funkcji wymagających niekaralności. Ograniczenia te wynikają wprost z przepisów prawa, a nie z uznaniowych decyzji administracji jednostki.

Osadzony nie ma także pełnej swobody w dysponowaniu środkami finansowymi i mieniem. Korzystanie z pieniędzy, zakupów oraz przedmiotów osobistych odbywa się w ramach ustalonych limitów i zasad, a niektóre przedmioty dostępne na wolności mogą być w jednostce penitencjarnej zakazane lub reglamentowane.

Należy podkreślić, że każde ograniczenie praw osoby skazanej musi mieć podstawę prawną i służyć celom wykonywania kary, w szczególności bezpieczeństwu, porządkowi oraz oddziaływaniom resocjalizacyjnym. Ograniczenia te nie mogą prowadzić do naruszenia podstawowych praw człowieka, takich jak godność, prawo do ochrony zdrowia czy prawo do obrony. Zrozumienie zakresu tych ograniczeń pozwala rodzinom odróżnić sytuacje wynikające z przepisów od przypadków, w których może dochodzić do nieprawidłowości wymagających reakcji.

KIEDY INTERWENIUJEMY?

Stowarzyszenie Inicjatywa Obywatelska Pro Civium stoi na straży przestrzegania standardów prawnych i przepisów stosowanych wobec osób pozbawionych wolności.

Bezpieczeństwo

Jeżeli skazany powiadomi Cię o niewłaściwym zachowaniu wobec jego osoby Funkcjonariuszy Służby Więziennej lub innych osadzonych - natychmiast zgłoś nam ten fakt.

Zdrowie

Jeżeli stan zdrowia Twojego bliskiego pogorszy się i nie uzyska właściwej pomocy w zakładzie karnym, powiadom nas o tej sytuacji.

Prawo

Jeżeli Twój Bliski uważa, że wobec jego osoby stosowane są inne standardy prawne niż wobec innych osadzonych, jeżeli mimo właściwej postawy nie może uzyskać od Służby Więziennej prawa do przepustki, dodatkowego widzenia, pracy - zgłoś nam ten fakt.

PROGRAM WSPARCIA

SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO

— PRO CIVIUM —

PORADNICTWO

EDUKACJA

WOLONTARIAT

WARUNKI BYTOWE W ZAKŁADACH KARNYCH

Wyżywienie podstawowe

Każdy osadzony otrzymuje trzy posiłki dziennie plus do posiłku napój od administracji zakładu. Osoby z dietą wskazaną od lekarza otrzymują stosowną dietę. Skazany trzy razy w miesiącu posiada też dostęp do zakupów w kantynie więziennej, jeśli posiada środki własne.

Higiena osobista

Skazany na prawo dwa razy w tygodniu do prysznic (5 minut). Ma też dostęp bieżący do zimnej wody w celi mieszkalnej. Otrzymuje na miesiąc: mydło, dwie rolki papieru toaletowego, dwie maszynki do golenia, pastę do zębów oraz krem do golenia.

Zdrowie podstawowe

Chory ma prawo zapisać się do lekarza ogólnego, który przyjmuje raz w tygodniu. Lekarz ogólny może dać skierowanie do specjalisty, jeśli uzna to za stosowne. Skazani oczekują w kolejce do specjalisty na zasadach ogólnych. Leki wskazane przez lekarza skazany otrzymuje w wyznaczonych terminach.

BIBLIOTEKA WIEDZY

obejrzyj filmy

<https://youtube.com/shorts/cdDcmEVDT70?si=lbi9Ng6YluhvjBD3>

Zaburzenia osobowości i skazanych

https://youtube.com/shorts/1l-9YuQgSnw?si=DuUwtNwUycDh_-

Co chroni przed ryzykiem zachowań przestępczych?

https://youtube.com/shorts/EIMz4K2ClwU?si=v2L_InOjlyvNjzfn

Kobiety w więzieniu

<https://youtu.be/djc92RGgXQO?si=zKPLN4Hn-AOj9YSq>

Jak kursy zawodowe wpływają na reintegrację społeczną skazanego

https://youtu.be/cPQsVaHAhu0?si=sgX7Hmvzlacv3n_h

Podział zakładów karnych w polskim systemie penitencjarnym

https://youtu.be/8SIFEb1zhHQ?si=slwFqPeWcr6jJs_r

Czy partner powróci do dawnego życia? Rola kobiety w związku.

<https://youtube.com/shorts/CYq1Yzbuvjl?si=BZQ3FYnYBua8PGFG>

Sposoby adaptacji społecznej po powrocie z zakładu karnego

<https://youtu.be/wfYTi3yF4zU?si=i2r1eDrCTXMvCSFX>

Kiedy rodzina utrudnia resocjalizację

JAK SKORZYSTAĆ Z NASZEGO WSPARCIA?

Dokumenty: prześlij skazanemu

Przed rozpoczęciem jakichkolwiek czynności wspierających skazany zobowiązany jest wypełnić trzy dokumenty, w tym pełnomocnictwo dla Stowarzyszenia do działania w jego imieniu. Bez nich nie możemy rozpocząć działań. Należy je odesłać pocztą.

Wywiad: asystent rodziny

Zca Dyrektora Pionu I wyznaczy dla Was Asystenta Rodziny do bieżącej współpracy. Asystent przeprowadzi z osobą bliską skazanemu wywiad środowiskowy, który pozwoli ustalić zakres współpracy i pomocy skazanemu.

Specjaliści: dla Ciebie i osadzonego

Masz prawo korzystać ze wsparcia psychologa, prawnika, pedagoga i doradcy zawodowego dla siebie i Twoich bliskich. W każdej sytuacji. Wystarczy połączyć się z bezpłatną infolinią 800 201 211 i wybrać interesującego Cię specjalistę. Skazany również może korzystać ze wsparcia specjalistów. Wybiera numer 61 449 92 38.

Stowarzyszenie Inicjatywa Obywatelska Pro Civium

Pion I
Wsparcia Rodzin Osób Pozbawionych Wolności
i Osadzonych

www.prawodoporady.pl

buczek@stopstygmatyzacji.pl

Infolinia 800 201 211

ul. Przełom 1, 61-423 Poznań